

Situația epidemiologică în infecția cu HIV, măsurile de control și răspuns, anul 2021

Infecția HIV/SIDA prezintă o prioritate pentru sănătatea publică din Republica Moldova. Aceasta afectează nu doar sectorul medical, dar și aspectele sociale și economice, dezvoltarea, deoarece sunt complexe și au un impact asupra tuturor componentelor societății. Infecția cu HIV este sub supraveghere permanentă și se menține la nivelul epidemiei concentrate, după clasificarea OMS.

ANSP, în anul 2021, a realizat supravegherea epidemiologică a infecției cu HIV, monitorizarea implementării actelor normative, inclusiv Standardului de supraveghere epidemiologică HIV, ghidurilor în prevenire și supraveghere, acordarea asistenței organizator-metodice și practice instituțiilor medico-sanitare, ONG-ilor.

Conform datelor statistice, la 01.01.2022 cumulativ, au fost înregistrate 15128 cazuri de infecție cu HIV. În a.2021 au fost înregistrate 797 cazuri noi de infecție cu HIV, inclusiv 161 în teritoriile de Est (a. 2020 - 675 și 141, respectiv).

Incidența infecției cu HIV la 100 000 populație în a.2021 a constituit 19,88 cazuri (a.2020-16,83), inclusiv în teritoriile din dreapta Nistrului 17,95 cazuri (a.2020-15,95) și în teritoriile de Est – 34,47 cazuri (a.2020-30,0).

În perioada de referință a sporit incidența infecției cu HIV la 100 000 populație în mun. Chișinău, de la 13,45 cazuri în a.2020 la 17,77 cazuri în 2021, respectiv, mun. Balți- de la 21,74 cazuri la 30,96 cazuri, or. Tiraspol- de la 25,44 cazuri la 34,88 cazuri; raioanele: Cimișlia- de la 20,48 cazuri la 40,95 cazuri, Basarabeasca- de la 25,0 cazuri la 39,29 cazuri, Șoldanești- de la 21,98 cazuri la 29,31 cazuri, Florești- de la 11,68 cazuri la 26,86 cazuri, Ialoveni- de la 22,59 cazuri la 26,52 cazuri, Ștefa-Vodă- de la 14,41 cazuri la 21,62 cazuri, Telenești- de la 8,45 cazuri la 21,13 cazuri, Călăraș- de la 18,29 cazuri la 20,90 cazuri, Ocnîța- de la 18,89 cazuri la 20,78 cazuri, Dubăsari(Coșnița)- de la 2,86 cazuri la 20,02 cazuri, Orhei- de la 16,93 cazuri la 19,35 cazuri în 2021, Cahul- de la 14,51 cazuri la 17,73 cazuri, Drochia- de la 11,69 cazuri la 17,53 cazuri, Briceni- de la 12,6 cazuri la 16,8 cazuri, Anenii Noi- de la 14,46 cazuri la 15,66 cazuri, Falești- de 9,97 cazuri la 15,51 cazuri, Dondușeni- de la 9,59 cazuri la 14,38 cazuri, Glodeni- de la 8,52 cazuri la 13,63 cazuri, Comrat de la 7,02 cazuri la 12,63 cazuri, Edineț de la 5,05 cazuri la 10,11 cazuri, Vulcanești- de la 4,08 cazuri la 8,16 cazuri, Slobozia- de la 39,94 cazuri la 54,47 cazuri, Rîbnița- de la 33,85 cazuri la 41,21 cazuri și Grigoriopol- de la 17,98 cazuri la 28,26 cazuri.

Totodată, s-a redus incidența în or. Bender de la 26,79 cazuri la 25,68 cazuri; raioanele Dubăsari- de la 45,79 cazuri la 16,35 cazuri, Cantemir- de la 22,83 cazuri la 17,94 cazuri, Sîngerei- de la 21,88 cazuri la 16,41 cazuri, Hîncești- de la 15,17 cazuri la 13,49 cazuri, Rezina- de la 16,03 cazuri la 12,03 cazuri, Căușeni- de la 26,86 cazuri la 11,19 cazuri, Soroca- de la 11,06 cazuri la 9,05 cazuri, Rîșcani- de la 21,05 cazuri la 6,02 cazuri, Taraclia- de la 9,26 cazuri la 4,63 cazuri, Ceadâr-

Lunga- de la 6,07 cazuri la 3,03 cazuri și Dubăsari de la 45,79 cazuri la 16,35 cazuri.

În anul 2021, cea mai înaltă morbiditate prin infecția cu HIV s-a înregistrat în Cimișlia- 40,95 la 100 000 populație, respectiv, Basarabeasca- 39,29, mun. Balți- 30,96, Șoldănești- 29,31, Florești- 26,86, Ialoveni- 26,52, Ștefa-Vodă- 21,62, Telenești- 21,13, Călărași- 20,90, Ocnița- 20,78, Dubăsari(Coșnița)- 20,02, Orhei- 19,35, Chișinău- 17,77, Cahul- 17,73, Drochia- 17,53, Briceni- 16,8, Anenii Noi- 15,66, Fălești- 15,51, Dondușeni- 14,38, Glodeni- 13,63, Comrat- 12,63, Edineț- 10,11, Vulcănești- 8,16, Slobozia- 54,47, Rîbnița- 41,00, Tiraspol- 34,88 și Grigoriopol- 28,26.

Situație stabilă a morbidității este înregistrată în Ungheni- 17,99 în anul 2020 și 17,99 în anul 2021, Criuleni- 16,36 în anul 2020 și 16,36 în anul 2021, Leova- 15,39 în anul 2020 și 15,39 în anul 2021, Strășeni- 9,78 în anul 2020 și 9,78 în anul 2021 și Nisporeni 3,09 în anul 2020 și 3,09 în anul 2021.

Se manifestă o creștere a incidenței infecției cu HIV în localitățile rurale, de la 17,48 cazuri în 2020 la 19,18 cazuri în 2021 și în localitățile urbane de la 16,07 cazuri la 20,7 cazuri, respectiv.

Majoritatea persoanelor depistate cu infecția HIV sunt persoane tinere de vârstă reproductivă, sexual active. Incidența infecției cu HIV la 100 000 populație, în segmentul de vârstă 0-39 ani, a constituit 21,42 cazuri (a. 2020- 18,19), în segmentul de vârstă 15-24 ani – 12,24 cazuri (a. 2020-13,96) iar în segmentul de vârstă 40 ani și mai mult 18,06 cazuri (a. 2020-15,25).

Se manifestă o reducere infecției cu HIV în segmentul de vârstă 15-24 ani, de la 13,96 la 100000 populație în 2020 la 12,24 în 2021 și o creștere a incidenței în segmentul de vârstă 0-39 ani, de la 18,19 la 21,42 și în segmentul de vîrstă 40< de la 15,25 la 18,06, respectiv.

Cota cazurilor noi de infecție HIV în anul 2021 la persoane de gen masculin a constituit 58,22% iar la persoane de gen feminin 41,78 % (a. 2020 - 58,20% și 41,80 %, respectiv).

Incidența infecției cu HIV a crescut printre bărbați de la 20,47 la 100 000 populație în 2020 la 24,16 în 2021 și printre femei de la 13,50 la 15,94, respectiv.

În perioada de referință au fost determinate căile și factorii de transmitere a infecției cu HIV la 557(69,88%) cazuri noi din teritoriile RM, comparativ cu 454 (67,26%) cazuri înregistrate în a.2020.

Conform datelor ”Fișei privind notificarea și anamneza epidemiologică a cazului nou infecția cu HIV” (Formular SIDA Nr.058-1/e) și datelor prezentate de Centrul de profilaxie și control HIV/SIDA și bolilor infecțioase, or. Tiraspol, în 2021 calea de transmitere heterosexuale a fost determinată în 491(88,15%) cazuri, consumul de droguri în 21(3,77%) cazuri, transmiterea homosexuală în 18(3,23%) cazuri și transmiterea de la mama la copil în 15(2,69%) cazuri.

Maladia SIDA a fost confirmată la 207 persoane, inclusiv 68 din teritoriile de Est (a. 2020 - 195 și 38, respectiv).

Diagnosticul maladia SIDA a fost confirmat la 77,78% cazuri după 1-5 ani de la confirmarea diagnosticului infecția cu HIV, la 7,73% cazuri după 6-10 ani, la

10,14 % cazuri după 11-15 ani și 4,35 % cazuri > 16 ani. În 122 (58,9%) cazuri diagnosticul maladia SIDA a fost confirmat la persoane diagnosticate cu infecția HIV în anul 2021, în 85 (69,7%) cazuri nivelul CD4<200, ceea ce denotă o diagnosticare tardivă a persoanelor seropozitive.

Maladia SIDA a fost confirmată urmare nivelului scăzut de limfocite CD4 <200 la 142 (68,6%) cazuri, diagnosticul confirmat de tuberculoză la 30 (14,49%) cazuri, Wasting sindrom la 12 (5,81%) cazuri, candidoza orofaringiană la 12 (5,81) cazuri, candidoza la 3 (1,45) cazuri, Herpes zoster la 2 (0,98) cazuri, infecții multiple la 2 (0,98) cazuri, limfoma Hodschin, sarcom Kaposi, HIV cu limfoma, toxoplazmoza cerebrală- la 3 (1,54%) cazuri.

În republică se realizează supravegherea epidemiologică operativă și de santinelă a infecției cu HIV. Se implementează servicii inovative: testarea rapidă pe bază de sânge capilar, inclusiv în sectorul non-guvernamental, servicii de prevenire HIV prin intermediul farmaciilor comerciale și clinicilor mobile, se realizează managementul supradozării în rândul UDI. Tratamentul antiretroviral, tratamentul infecțiilor oportuniste și co-infecțiilor, îngrijirea și suportul persoanelor care trăiesc cu HIV, prevenirea transmiterii HIV de la mamă la făt, profilaxia pre-expunere și post-expunere sunt disponibile și se acordă conform protocoalelor naționale, elaborate în baza ultimilor recomandări ale OMS și UNAIDS.

Republica Moldova este parte a rețelei regionale europene de supraveghere a HIV/SIDA al Centrul European de Control al Maladiilor. În scopul evaluării situației epidemiologice au fost colectate, analizate și remise în adresa Biroului European OMS și Centrului European de Control al Bolilor, cu introducerea în baza de date TESSy, datele epidemiologice (nenominale) pentru fiecare caz de HIV și caz de SIDA din perioada 1987-2020 (35 de variabile/caz).

În scopul prevenirii transmiterii infecției cu HIV se implementează activități de prevenire în rândul populațiilor-cheie, care geografic acoperă tot teritoriul Republicii Moldova. Grație resurselor considerabile oferite de Fondul Global de luptă împotriva SIDA, Tuberculozei și Malariei, în anul 2021 au beneficiat de servicii de prevenire 30102 de persoane din grupurile cu risc sporit de infecție, inclusiv PUDI-17484, LS-7960 și BSB-4658.

În scopul sensibilizării populației generale privind prevenirea HIV/SIDA, pe parcursul anului au fost organizate activități de comunicare și informare. În conformitate cu calendarul evenimentelor Organizației Mondiale a Sănătății pentru anul 2020, prevederile Programului național de prevenire și control al infecției HIV/SIDA și infecțiilor cu transmitere sexuală pentru anii 2016-2021, au fost desfășurate două Campanii Naționale: la 20 mai dedicată Zilei de comemorare a persoanelor decedate de SIDA cu sloganul „*E în puterea ta să oprești epidemia HIV!*” și la Unu Decembrie - Ziua Mondială de combatere a infecției HIV/SIDA cu sloganul „*Pentru tine, pentru ei, pentru fiecare! Este important pentru toți! Fiecare este important!*”.

Acțiunile în cadrul campaniilor menționate au fost organizate și desfășurate de comun cu ONG active în domeniu, fiind orientate în: Promovarea testării la HIV, atât în rândul populației generale, cât și în grupurile-cheie; Reducerea

nivelului de discriminare a persoanelor care trăiesc cu HIV și alte grupuri cheie vulnerabile la HIV; Asigurarea unei finanțări 100% durabile pentru complexul de servicii împotriva epidemiei HIV; Creșterea eficacității interacțiunii multidisciplinare la nivel național și local.

În republică, lucrătorii medicali au realizat activități de promovare a sănătății. La subiectele infecția cu HIV și infecțiile cu transmitere sexuală au fost organizate și desfășurate 520 seminare de instruire, elaborate 74 materiale metodice și informaționale, la posturile de televiziune au fost translate 42 emisiuni, radio – 11, în presă s-au publicat 59 articole, amplasate 287 informații în resursele internet. De asemenea, au fost organizate în comunități 49 activități și elaborate 766 buletine sanitare, susținute 3378 prelegeri, 127741 convorbiri și instruite 13725 persoane.

În scopul optimizării supravegherii epidemiologice a infecției cu HIV este necesar:

- Asigurarea supravegherii epidemiologice a infecției HIV, ca parte integrală a sistemului național de supraveghere epidemiologică și control a bolilor transmisibile și evenimentelor de sănătate publică;
- Asigurarea supravegherii cazului HIV și monitorizării centrate pe pacientul infectat HIV integrat în sistemul de supraveghere a sănătății publice;
- Monitorizarea realizării supravegherii epidemiologice a infecției HIV operative și a cazului HIV și implementarea măsurilor de control și răspuns la nivel teritorial și național;
- Elaborarea și publicarea Notei informative anuale privind situația epidemiologică în HIV/SIDA/ITS;
- Raportarea datelor epidemiologice în infecția HIV/SIDA la Biroul European OMS și Centrul European de Control al Bolilor;
- Asigurarea notificării și colectării datelor epidemiologice cu completarea „Fișei privind notificarea și anamneza epidemiologică a cazului nou infecția cu HIV” (Formularul Nr. 058-1/e) pentru fiecare caz depistat, cu expedierea acestuia în adresa direcțiilor CSP, ANSP;
- Instruirea specialiștilor din domeniul sănătății publice în supravegherea epidemiologică operativă a infecției cu HIV și ITS, prevederilor actelor legislative și normative în domeniul HIV/SIDA, controlul infecțiilor și preveniri transmiterii a infecției cu HIV;
- Realizarea activităților de prevenire în rândul populației, inclusiv populației cheie.